

Saksliste styremøte 23. februar 2015

Saksbehandler: Øyvind Juell

Vår dato: 26.02.2015

Arkivnummer: 012

Bodø

Daglig leder i Helseforetakenes nasjonale luftambulansetjeneste ANS (Luftambulansetjenesten ANS) kaller inn til styremøte på Radisson Blu Airport Hotel, Gardermoen 23. februar 2015 kl 0930. Under behandling av sak 13-2015 vil revisor delta på telefon. Det planlegges også et eget møte mellom styret og revisor i etterkant av saken.

Saksliste:

Sak 10-2015	Godkjenning av innkalling
Sak 11-2015	Godkjenning av saksliste
Sak 12-2015	Godkjenning av protokoll fra styremøte 29. januar 2015
Sak 13-2015	Årsregnskap og styrets årsberetning 2014
Sak 14-2015	Anskaffelse av ambulanshelikoptertjenester
Sak 15-2015	Revisjoner av operatørene
Sak 16-2015	Orienteringssaker - Moss lufthavn Rygge - Støtte til kurs 2015 - Strategi - Lufttransport AS - Norsk Luftambulanse AS
Sak 17-2015	Eventuelt

Med vennlig hilsen

Øyvind Juell

PROTOKOLL

Vår dato:
30. januar 2015

Arkivnr.:
012

STYREMØTE 29. JANUAR 2015

Styret for Luftambulansetjenesten ANS avholdt styremøte 29. januar 2015 i Bodø

Til stede

Tor-Arne Haug (nestleder)
Ingvill Skogseth
Randi Nordtorp Mølmen
Arild Østergaard

Ikke tilstede

Daniel Haga (styreleder)

Fra administrasjonen

Øyvind Juell (daglig leder)
Mariann Hunstad (rådgiver)
Pål Madsen (rådgiver)

STYRESAK 1-2015

GODKJENNING AV INNKALLING

Styrets vedtak

Innkalling til styremøte 29. januar 2015 er godkjent.

STYRESAK 2-2015

GODKJENNING AV SAKSLISTE

Sak 1-2015	Godkjenning av innkalling
Sak 2-2015	Godkjenning av saksliste
Sak 3-2015	Godkjenning av protokoll fra styremøte 4. desember 2014
Sak 4-2015	Foreløpig årsregnskap
Sak 5-2015	Årlig melding 2014
Sak 6-2015	Øvelse Svalbard
Sak 7-2015	Godkjenning av dokumenter til selskapsmøte 23. februar 2015
Sak 8-2015	Orienteringssaker - Oppgradering av TCAS (system for kollisjonsvarsling i fly) - Implementering av nytt nødnett - Medisinsk lederforum - Lokaler for administrasjonen - Utredning av Avinors beredskap for ambulanseflytjenesten - Strategi - Lufttransport AS - Norsk Luftambulanse AS
Sak 9-2015	Eventuelt

Styrets vedtak

Sakslisten er godkjent med tillegg av sak 71i.

STYRESAK 3-2015   GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA STYREMØTE 4. DESEMBER 2014

Styrets vedtak

Styret godkjenner protokoll fra styremøte 22. oktober 2014.

STYRESAK 4-2015   FORELØPIG ÅRSREGNSKAP

Styrets vedtak

Styret tar foreløpig årsresultat 2014 til orientering.

Styret ber daglig leder utarbeide endelig årsoppgjør med forslag til disponering av overskuddet.

STYRESAK 5-2015   ÅRLIG MELDING 2014

Styrets vedtak

Styret vedtar Årlig melding for Luftambulansetjenesten ANS med de endringer som fremkom.

- På grunnlag av den samlede rapporteringen og styreprotokoller for 2014, anser styret at selskapets hovedoppgaver er løst i tråd med de føringer eierne har gitt i Oppdragsdokumentet for 2014.
- Videre utvikling av tjenestetilbudet planlegges i tråd med selskapets strategidokumenter og føringer fra eier.

Styret ber daglig leder oversende Årlig melding 2014 til eierne.

STYRESAK 6-2015   ØVELSE SVALBARD

Styrets vedtak

Styret er godt fornøyd med grundigheten og innholdet i evalueringsrapporten etter øvelse Svalbard, og tar saken til orientering.

Styret ber daglig leder følge opp tiltak angitt i oppfølgingsplanen og rapportere status framover.

STYRESAK 7-2015   GODKJENNING AV DOKUMENTER TIL SELSKAPSMØTE 23. FEBRUAR 2015

Styrets vedtak

Styret godkjenner sakslisten og saksdokumentene til selskapsmøtet 23. februar 2015.

Styret ber daglig leder oversende innkalling og øvrige saksdokumenter til eierne.

STYRESAK 8-2015   ORIENTERINGSSAKER

Styret ble orientert om følgende saker:

a. **Oppgradering av TCAS (system for kollisjonsvarsling i fly)**

TCAS II er et sikkerhetssystem som skal varsle om fare for kollisjon med andre luftfartøy. I tillegg gir et instrument indikasjon om hvordan to fly i kollisjonsfare skal manøvreres for å unngå sammenstøt. Fly utstyrt med TCAS II må oppgradere systemet fra versjon 7.0 til en nyutviklet versjon 7.1. Årsaken til pålegget er at versjon 7.0 vurderes å ha en uakseptabel sikkerhetsrisiko.

Det er i utgangspunktet ikke et myndighetskrav at Beech-200 er utstyrt med ACAS II, men LAT ANS har, av sikkerhetsmessige årsaker, krevd at ambulansflyene skal være utstyrt med et slikt system. Av den grunn, og fordi det av sikkerhetsmessige årsaker ikke er ønskelig å fjerne utstyret, anses oppgradering til versjon 7.1 i dette tilfellet å være myndighetspålagt. Kostnadene må derfor dekkes av LAT ANS. Arbeidet med oppgraderingen skal utføres i forbindelse med planlagt ettersyn slik at det ikke vil gå ut over teknisk tilgjengelighet på ambulansflyflåten.

b. **Implementering av nytt nødnett**

Utbygging av nettverket er ferdig til og med Trøndelag (litt gjenstår på Vestlandet). Alle AMK-sentraler skal være operative med nytt nødnett innen utgangen av dette året, med unntak av Bodø og Kirkenes (2016).

Norsk Luftambulans AS planlegger å ha installert radioer for nytt nødnett i alle maskiner i juli i år. Lufttransport AS planlegger å være ferdig med alle maskiner til sommeren i år. Personellressurser (et halvt årsverk pr. operatør) er på plass fra begge operatører. Disse vil bl.a. stå for opplæring av egne ansatte i nødnett og implementering av systemet. Kostnadene med dette diskuteres.

AGA-nettet, som benyttes under flyging, bygges parallelt med bakkenettet, men testes ca 4 uker etter dette. Det er utfordringer med å «tune» nettet for å få radioer i AGA til å bytte basestasjoner korrekt. Det jobbes med løsninger på problemet.

Et interreg-prosjekt arbeider for at det norske og svenske («Rakel») nødnettet kan kommunisere. Dette er viktig med tanke på grensesamarbeidet.

c. **Medisinsk lederforum**

Medisinsk lederforum er etablert. Består av medisinske ledere på alle LA-basene. Dvs. de samme som i vårt medisinske nettverk minus vår deltagelse. Forumet skal fremme samarbeid på det medisinskfaglige området. De ønsker også mer direkte påvirkning av tjenesten uavhengig av LAT ANS. Etableringen er gjennomført etter initiativet fra legene selv. Forumet har søkt LAT ANS om økonomisk støtte til etablering av en felles elektronisk medisinsk systembok.

d. **Lokaler for administrasjonen**

Har kontrakt i eksisterende lokaler til januar 2016. Hele 8. etg. (vår etasje, inkl. gammel kantine) er leid ut til ny leietaker. Vi er derfor bedt om å vurdere muligheten for å flytte ut tidligere. Har sjekket ut 5-6 forskjellige alternativer. Samler oss nå om lokaler i 3. etg. i Jakhelln Brygge. Sannsynlig flytting rundt Påske.

e. **Utredning av Avinors beredskap for ambulanseflytjenesten**

Avinor har tatt opp med SD behovet for en gjennomgang av det samfunnspålagte oppdraget med å sørge for beredskap for ambulanseflyaktiviteten ved alle landets lufthavner. SD og HOD er enig i behovet for en gjennomgang. Oppdraget kommer fra HOD til RHFene og Helsedirektoratet om å etablere et prosjekt som skal levere sin innstilling innen 1. juli 2015. Dette er et omfattende prosjekt som kommer samtidig med helikopteranskaffelsen, og vår kapasitet til å delta i dette prosjektet er svært begrenset i perioden.

f. **Strategi**

Møter med medisinsk nettverk (2. februar) samt Justisdepartementet (26. februar) gjenstår av forankringsprosessen. Alle fire RHFer jobber med de konkrete problemstillingene som er sendt ut. Innspillene inngår i selskapets utviklingsstrategi, som grunnlag i helikopteranskaffelsen og flyanskaffelsen.

Prosjekt helikopteranskaffelse har «formell» kickoff 9. – 10. februar. Samme grunnorganisering og bemanning som sist:

- Styret er styringsgruppe, eierne beslutter.
- Daglig leder er prosjekteier.
- HINAS stiller prosjektleder, juridisk-, anskaffelses-, analyse- og sekretærkompetanse og kapasitet.
- Staben i LAT ANS
- Medisinsk rådgiver har overlegepermisjon aug-nov. Vikar leies inn.
- Ekstern deltagelse bestemmes i kickoff, men RHFene vil uansett bli bedt om å skaffe/avgi ressurser, herunder leger, til prosjektet.

g. **Lufttransport AS**

Streik og lockout er nært forestående. Streik berører ikke LAT, men lockout gjør det.

Tilgjengelighet helikopter er opp 0,8 % til 95,6 % for 2014 sammenlignet med året før. I samme periode er utmeldinger grunnet arbeids- og hviletidsbestemmelsene halvert (fra 2,6 til 1,3 %). Noen mindre hendelser ble referert.

h. **Norsk Luftambulanse AS**

Tilgjengeligheten for 2014 er opp 0,4 % til 97,9 % fra 2013 til 2014.

Flere utestående saker med Norsk Luftambulanse AS ble referert.

Noen hendelser ble referert.

Ved en tilfældighet fikk LAT ANS informasjon om at Stiftelsen Norsk Luftambulanse har inngått avtale med Sørlandet Sykehus, Sykehuset Telemark og Bykle kommune om sesongbaser på Hovden (vinter) og kysten Telemark/Vestfold (sommer) i fire år framover. Verken Helse Sør-Øst RHF eller LAT ANS var informert om dette underveis. Norsk Luftambulanse AS opererer SNLA sine helikopterressurser og vil sannsynligvis også drifte sesongbasene.

i. **Koordinering av ambulanshelikopterressursene i Helse Sør-Øst RHF**

AMK Oslo/Akershus skal i løpet av året overta koordinering og flight following av alle ambulanshelikoptrene i Helse Sør-Øst RHF sitt ansvarsområde. Første skritt skjer tirsdag 3. februar 2015 kl 1200 når Dombås overtas.

Styrets vedtak

Styret tar sakene til orientering.

STYRESAK 9-2015   EVENTUELT

Intet.

Daniel Haga

Tor-Arne Haug

Randi Nordtorp Mølmen

Ingvill Skogseth

Arild Østergaard

Kommende styremøter

- 23. februar 2015 (Gardermoen, samme dag som selskapsmøte)
- 16. april 2015 (Bergen)
- 21. mai 2015
- 11. juni 2015.

Styresak nr 13 -2015 Årsregnskap og styrets årsberetning for 2014

Saksbehandler Mariann M. Hunstad, 918 20 828

Vår dato: 17.02.15   Møtedato: 23. februar 2015

---

1. Bakgrunn

Vedlagt følger årsregnskap for 2014 med kontantstrømoppstilling og noter utarbeidet av Økonor AS i samarbeid med administrasjonen, samt styrets årsberetning for 2014. KPMG AS ved revisorene Lena Holien og Borgar Haug er ferdige med sin gjennomgang.

Følgende regnskapsmessige disposisjoner er foretatt i forbindelse med rapport pr 31. des. 2014:

- Årsoppgjør er ferdigstilt og revisjonen er gjennomført.

Driftsresultatet ble 1,6 mill kr. I tillegg kommer finansinntekter slik at årsresultatet ble 2,9 mill.kr.

Likviditeten for selskapet har vært god gjennom hele 2014.

Daglig leder foreslår at overskuddet beholdes i selskapet.

2. Konklusjon

Styret for Luftambulansen ANS inviteres til å fatte følgende vedtak:

- *Styret godkjenner årsregnskapet.*
- *Styret godkjenner at overskuddet overføres til egenkapitalen.*
- *Styret godkjenner årsberetningen.*

Øyvind Juell
daglig leder

Vedlegg

1. Årsregnskap
2. Styrets årsberetning

**Årsregnskap 2014
for**

**Helseforetakenes Nasjonale
Luftambulansetjeneste ANS**

Foretaksnr. 986 512 810

Resultatregnskap

	Note	2014	2013
DRIFTSINNEKTER OG DRIFTSKOSTNADER			
Driftsinntekter			
Refusjonsinntekter	1	3 982 083	4 741 000
Annen driftsinntekt	1	759 701 149	726 772 082
Sum driftsinntekter		763 683 231	731 513 082
Driftskostnader			
Lønnskostnad	3,4	17 433 716	16 512 130
Avskrivning på varige driftsmidler	5	4 062 568	3 339 380
Annen driftskostnad	3,6	740 581 681	724 706 993
Sum driftskostnader		762 077 965	744 558 503
DRIFTSRESULTAT		1 605 266	-13 045 421
FINANSINNEKTER OG FINANSKOSTNADER			
Finansinntekter			
Annen renteinntekt		1 347 812	1 678 715
Annen finansinntekt		1 099	149
Sum finansinntekter		1 348 912	1 678 864
Finanskostnader			
Annen rentekostnad		916	451
Annen finanskostnad		2 376	5 750
Sum finanskostnader		3 292	6 201
NETTO FINANSPOSTER		1 345 620	1 672 663
ORDINÆRT RESULTAT		2 950 886	-11 372 758
ÅRSRESULTAT		2 950 886	-11 372 758
OVERF. OG DISPONERINGER			
Overføringer annen egenkapital	7	2 950 886	-11 372 758
SUM OVERFØRINGER OG DISPONERINGER		2 950 886	-11 372 758

Balanse pr. 31.12.2014

	Note	31.12.2014	31.12.2013
EIENDELER			
ANLEGGSMIDLER			
Varige driftsmidler			
Medisinsk teknisk utstyr	5	19 138 305	12 779 787
Flyoperativt utstyr	5	3 767 703	2 799 351
IKT utstyr	5	356 968	411 743
Driftsløsøre, inventar o.a utstyr	5	2 560 070	960 447
Sum varige driftsmidler		25 823 045	16 951 328
Finansielle anleggsmidler			
Andre fordringer		105 789	83 446
Sum finansielle anleggsmidler		105 789	83 446
SUM ANLEGGSMIDLER		25 928 834	17 034 774
OMLØPSMIDLER			
Fordringer			
Kundefordringer	8	0	629 000
Andre fordringer		425 233	400 818
Sum fordringer		425 233	1 029 818
Bankinnskudd, kontanter o.l.	9,10	69 579 893	86 519 903
SUM OMLØPSMIDLER		70 005 126	87 549 722
SUM EIENDELER		95 933 960	104 584 496

Balanse pr. 31.12.2014

	Note	31.12.2014	31.12.2013
EGENKAPITAL OG GJELD			
EGENKAPITAL			
Innskutt egenkapital			
Innskutt egenkapital	7	17 474 330	17 474 330
Sum innskutt egenkapital		17 474 330	17 474 330
Opptjent egenkapital			
Annen egenkapital	7	37 210 264	34 259 378
Sum opptjent egenkapital		37 210 264	34 259 378
SUM EGENKAPITAL		54 684 594	51 733 708
GJELD			
LANGSIKTIG GJELD			
Avsetning for forpliktelser			
Pensjonsforpliktelser	4	1 785 190	2 299 185
Andre avsetninger for forpliktelser	11	5 700 000	5 700 000
Investeringsstilskudd	12	711 035	1 035 812
Sum avsetning for forpliktelser		8 196 225	9 034 997
SUM LANGSIKTIG GJELD		8 196 225	9 034 997
KORTSIKTIG GJELD			
Leverandørgjeld		21 901 974	12 564 879
Skyldig offentlige avgifter		1 260 762	1 120 987
Annen kortsiktig gjeld		9 890 405	30 129 925
SUM KORTSIKTIG GJELD		33 053 141	43 815 791
SUM GJELD		41 249 366	52 850 788
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		95 933 959	104 584 496

Bodø, den ____/____ 2015

 Øyvind Juell
 Daglig leder

 Daniel Martin Haga
 Styreleder

 Tor-Arne Haug
 Nestleder

 Randi Nordtorp Mølmen
 Styremedlem

 Ingvill Skogseth
 Styremedlem

 Arild Østergaard
 Styremedlem

Noter 2014

Regnskapsprinsipper:

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapslovens bestemmelser og god regnskapsskikk.

Refusjonsinntekter/tilskudd

Tjenester inntektsføres etter hvert som de blir levert.

Tilskudd inntektsføres i henhold til sammenstillingsprinsippet.

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet, samt poster som knytter seg til varekretsløpet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmiddel/langsiktig gjeld.

Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på opptakstidspunktet.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi ved verdifall som ikke forventes å være forbigående. Langsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer føres opp i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til påregnelig tap. Avsetning til påregnelig tap gjøres på grunnlag av en individuell vurdering av de enkelte fordringene. I tillegg gjøres det for øvrige kundefordringer en uspesifisert avsetning for å dekke antatt tap.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler føres opp i balansen og avskrives over driftsmidlets forventede økonomiske levetid. Varige driftsmidler nedskrives til virkelig verdi ved verdifall som forventes ikke å være av forbigående art. Nedskrivninger blir reversert når grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger finnes å være til stede. Direkte vedlikehold av driftsmidler kostnadsføres løpende under driftskostnader, mens påkostninger eller forbedringer tillegges driftsmidlets kostpris og avskrives i takt med driftsmidlets levetid.

Pensjoner

Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser beregnes etter lineær opptjening basert på forventet sluttlønn. Beregning er basert på en rekke forutsetninger herunder diskonteringsrente, fremtidig regulering av lønn, pensjoner og ytelser fra folketrygden, fremtidig avkastning på pensjonsmidler samt aktuarmessige forutsetninger om dødelighet og frivillig avgang. Pensjonsmidler er vurdert til virkelig verdi og fratrukket i netto pensjonsforpliktelser i balansen. Endringer i forpliktelsen som skyldes endringer i pensjonsplaner fordeles over antatt gjenværende opptjeningstid. Endringer i forpliktelsen og pensjonsmidlene som skyldes endring i og avvik i beregningsforutsetningene (estimatendringer) fordeles over antatt gjennomsnittlig gjenværende opptjeningstid hvis avvikene ved årets begynnelse overstiger 10 % av det største av brutto pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler.

Noter 2014

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den indirekte metode. Kontanter og kontantekvivalenter omfatter kontanter, bankinnskudd og andre kortsiktige, likvide plasseringer.

Bruk av estimater

Utarbeidelsen av årsregnskapet i henhold til god regnskapsskikk forutsetter at ledelsen benytter estimater og forutsetninger som påvirker resultatregnskapet og verdsettelsen av eiendeler og gjeld, samt opplysninger om usikre eiendeler og forpliktelser på balansedagen.

Betingede tap som er sannsynlige og kvalifiserbare, kostnadsføres løpende.

Note 1 - Driftsinntekter

Selskapets inntekter består i hovedsak av tilskudd fra de fire regionale helseforetakene. Tilskuddene beregnes ut fra baseplassering og aktivitet i den enkelte region.

	Refusj.innt 2014	Tilskudd 2014
Helse Nord		320 041 927
Helse Midt-Norge		118 673 656
Helse Vest		92 076 365
Helse Sør-Øst		228 909 201
Innteksbringende oppdrag	3 982 083	
Totalt	3 982 083	759 701 149

Noter 2014

Note 2 - Nærstående parter

Som nærstående parter regnes Helse Nord RHF, Helse Vest RHF, Helse Sør-Øst RHF og Helse Midt-Norge RHF med tilhørende datterselskaper.

Foretaket har i 2014 hatt følgende transaksjoner med nærstående parter:

Helse Nord RHF	Tilskudd for å drive den flyoperative ambulansetjenesten.
Helse Vest RHF	Tilskudd for å drive den flyoperative ambulansetjenesten.
Helse Sør-Øst RHF	Tilskudd for å drive den flyoperative ambulansetjenesten.
Helse Midt-Norge RHF	Tilskudd for å drive den flyoperative ambulansetjenesten.
Øvrige helseforetak	Mellomregningsforhold i forbindelse med forskudd/utlegg av kostnader.

Note 3 - Lønnskostnader / Antall ansatte / Godtgjørelser / Lån til ansatte / Pensjoner mm

Spesifikasjon av lønnskostnader	2014	2013
Lønninger	14 449 095	13 338 279
Annen godtgjørelse	90 114	65 203
Arbeidsgiveravgift	1 389 482	1 265 250
Pensjonskostnader	1 082 941	1 641 546
Andre lønnsrelaterte ytelser	422 084	201 852
Totalt	17 433 716	16 512 130
Antall årsverk	20,05	19,95
Godtgjørelse (i kroner)	daglig leder	
Lønn	1 114 166	
Ytelse til pensjonsforpliktelser	18 604	
Annen godtgjørelse	6 024	

Daglig leder har oppsigelsesvern på 6 mnd. lønnsvederlag ved oppsigelse fra arbeidsgiver. Daglig leders lønn justeres årlig av styret. Lønnsjustering foretas etter at øvrige lønnsoppgjør i helsevesenet er gjennomført. Resultatet fra disse danner grunnlag for daglig leders lønnsjustering.

Det er ikke gitt lån, eller stilt sikkerhet for lån til selskapets ledelse/styre.

Revisor

Godtgjørelse til revisor er kostnadsført med kr. 65 875 inkl. mva. Av dette utgjør andre honorarer kr. 0 inkl mva, alt gjelder lovpålagt revisjon.

Noter 2014

Note 4 - Pensjonskostnader og forpliktelser

Selskapet er pliktig til å ha tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon. Selskapet har en ytelsesbasert pensjonsordning som oppfyller kravene etter denne loven.

	2013	2014
Årets opptjente pensjonsrettigheter	1 604 098	1 878 064
Rentekostnad på opptjente pensjonsrettigheter	460 289	565 101
Adm. Kostnad	82 139	112 394
Forventet avkastning	-290 824	-381 641
Aga netto pensjonskostnad inkl. adm kost	159 256	186 566
Resultatført actuarielt tap (gevinst)	5 033	173 203
Resultatført aga av actuarielt tap	6 324	32 471
Resultatført planendring	0	-1 129 593
Netto pensjonskostnad	<u>2 026 315</u>	<u>1 436 565</u>
Beregnete pensjonsforpliktelser	13 279 277	16 994 713
Pensjonsmidler	7 854 443	10 712 832
Netto forpliktelse før arb.avgift	<u>5 424 834</u>	<u>6 281 881</u>
Arbeidsgiveravgift	465 559	539 111
Ikke resultatf. Estimatavvik eksl.aga	-3 307 370	-4 637 787
Ikke resultatført aga estimatavvik	-283 838	-398 015
Netto pensjonsforpliktelser etter arb.avg	<u>2 299 185</u>	<u>1 785 190</u>
Økonomiske forutsetninger:		
Diskonteringsrente	4,00 %	2,30 %
Forventet lønnsvekst	3,75 %	2,75 %
Forventet G-regulering	3,50 %	2,50 %
Forventet avkastning	4,40 %	3,20 %
Antall aktive	22	23
Antall oppsatte	6	6
Antall pensjoner	1	3

Noter 2014

Note 5 - Varige driftsmidler

	Medisinskteknisk utstyr	Flyoperativt utstyr	IKT- utstyr	Driftsløsøre, inventar, utstyr	Sum
Anskaffelseskost pr. 1/1	27 931 168	6 866 519	5 337 819	1 897 770	42 033 276
+ Tilgang	9 296 253	1 813 873	81 875	2 033 030	13 225 031
- Netto avgang	290 745	0	0	0	290 745
Anskaffelseskost pr. 31/12	36 936 676	8 680 392	5 419 694	3 930 800	54 967 562
Akk. av/nedskr. pr 1/1	15 151 381	4 067 168	4 926 076	937 323	25 081 948
+ Ordinære avskrivninger	2 646 990	845 521	136 651	433 407	4 062 568
- Tilbakeførte avskrivninger	0	0	0	0	0
Akk. av/nedskr. pr. 31/12	17 798 371	4 912 689	5 062 727	1 370 730	29 144 516
Balanseført verdi pr 31/12	19 138 305	3 767 703	356 968	2 560 070	25 823 045
Økonomisk levetid	7 år	3 - 10 år	10 år	3 - 7 år	

Noter 2014

Note 6 - Andre driftskostnader

Enkelttransaksjoner

Spesifikasjon av større poster:

Selskapet betaler månedlige faste vederlag for følgende tjenester:

Leverandør	2013 Kostnadsført	2014 Kostnadsført	Tjeneste
Lufttransport AS	345 535 705	363 165 381	Helikopter: Operasjon av basene i Tromsø, Brønnøysund og Ålesund samt reservehelikopter. Fly: Operasjon av basene Kirkenes, Alta (2 stk), Tromsø, Bodø, Brønnøysund, Ålesund, Gardermoen (2 stk.) samt reservefly (2 stk).
Norsk Luftambulans AS	171 373 051	178 766 251	Helikopter: Operasjon av basene Trondheim, Førde, Bergen, Stavanger, Arendal, Ål, Lørenskog (2 stk), Dombås samt reservehelikopter.
Justisdepartementet	22 413 000	23 197 000	Kjøp av redningshelikoptertjenester.
Totalt	539 321 756	565 128 632	

Selskapet har kostnadsført følgende variable vederlag for følgende tjenester:

Tjeneste	2013 Kostnadsført	2014 Kostnadsført
Timeuttak	59 409 304	59 506 285
Drivstoff	60 812 396	64 126 374
Diverse operative utgifter	9 268 133	12 157 713
Luftfartsavgifter	14 731 126	14 487 767
Totalt	144 220 959	150 278 139

Noter 2014

Note 7 - Egenkapital og eierforhold

HF Nasjonale Luftambulansetjeneste ANS er et ansvarlig selskap som eies av de regionale helseforetak.

	Eierandel	Stemmerett
Helse Nord RHF	20 %	20 %
Helse Midt-Norge RHF	20 %	20 %
Helse Vest RHF	20 %	20 %
Helse Sør-Øst RHF	40 %	40 %
Sum	100 %	100 %

	Innskutt egenkapital	Opptjent annen EK	Sum
Årets endring i egenkapitalen:			
Egenkapital pr 01.01.	17 474 330	34 259 378	51 733 708
Årsresultat		2 950 886	2 950 886
Egenkapital pr 31.12.2014	17 474 330	37 210 264	54 684 594

Note 8 - Fordringer, gjeld

Kundefordringer er vurdert til pålydende.

Foretaket har ingen fordringer med forfall senere enn ett år, og har heller ingen gjeld som forfaller til betaling senere enn fem år etter regnskapsårets slutt.

Note 9 - Bundne midler

Skattetrekkinnskudd utgjør pr 31.12. i år kr 775 213.

Note 10 - Garantiforpliktelser

Foretaket har ikke stilt garantier for andre.

Note 11 - Avsetning forpliktelse

Posten gjelder i sin helhet terskelverdier i forbindelse med kontrakt vedr. ambulanshelikoptertjenester. Ved flydde 14 800 timer utløses ekstra kostnader. Luftambulansetjenesten ANS har foretatt avsetninger for å dekke den forventede kostnadsøkningen. Noe lavere timeproduksjon, blant annet på grunn av at helikoptrene ble satt i drift senere enn avtalt, gjør at det knyttes usikkerhet til om når terskelverdien utløses.

Noter 2014

Note 12 - Investeringstilskudd

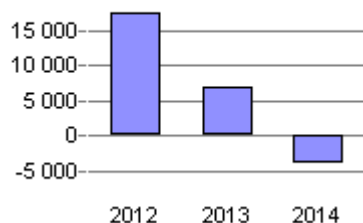
Posten består opprinnelig av investeringstilskudd fra Helse Sør-Øst med kr. 1.028.482 og Investeringstilskudd fra Helse Midt-Norge med kr. 275.030, som inntektsføres i takt med forventet brukstid på driftsmidler tilskuddet omfatter. Årlig periodisering for 2014 var kr. 324.778 fordelt med kr. 42.221 knyttet til Helse Midt-Norge og kr. 282.557 knyttet til Helse Sør-Øst.

Note 13 - Finansiell markedsrisiko

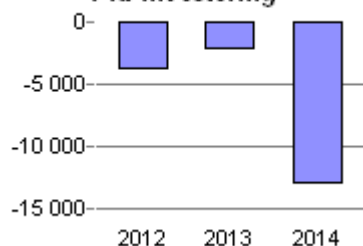
Endring i rente og valutakurser har liten betydning for foretakets virksomhet.

Kontantstrømoppstilling

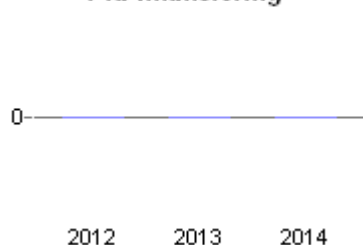
Fra operasjonelle

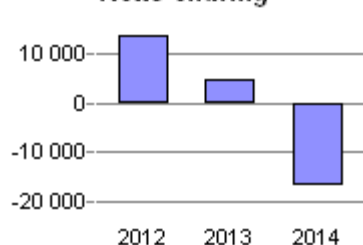
Fra investering

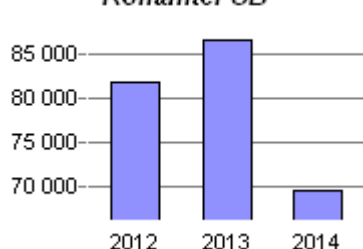
Fra finansiering

Netto endring

Kontanter UB

(Tall i 1.000 kr)	2012	2013	2014
Resultat før skatt	8 618	-11 373	2 951
Periodens betalte skatt			
+ Tap/- Gevinst ved salg av anleggsmidler	23		108
Ordinære avskrivninger	3 263	3 339	4 063
Nedskrivning anleggsmidler			
Endring i varelager			
Endring i kundefordringer	-1 202	758	629
Endring i leverandørgjeld	-1 660	-4 362	9 337
Pensjonskostnad - nto. utbetaling	349	344	-514
Effekt av valutakursendringer			
Poster klass.som inv.- / fin.aktivit.			
Endring i andre tidsavgrensn.sposter	7 988	18 225	-20 449
Nto kontantstrøm fra operasjonelle aktiv.	17 378	6 933	-3 876
Innbet. ved salg av varige driftsmidler			
Utbet. ved kjøp av varige driftsmidler	3 891	2 189	13 042
Innbet. ved salg av aksjer/andeler			
Utbet. ved kjøp av aksjer og andeler			
Innbet. ved salg av andre investeringer			
Utbet. ved kjøp av andre investeringer	18	22	22
Nto. kontantstrøm fra inv.aktiviteter	-3 909	-2 211	-13 064
Innbet. ved opptak av ny langsiktig gjeld			
Innbet. ved opptak av ny kortsiktig gjeld			
Utbet. ved nedbet. av langsiktig gjeld			
Utbet. ved nedbet. av kortsiktig gjeld			
Netto endring i kassekreditt			
Innbetalinger av egenkapital			
Privatuttak			
Utbetalinger av utbytte			
Inn-/Utbetalinger av aksjonærbidrag			
Inn-/Utbetalinger av konsernbidrag			
Nto. kontantstrøm fra fin.aktiviteter	0	0	0
Effekt av valutakursendringer			
Netto endring i kontanter og kontantekviv.	13 469	4 722	-16 940
Beh. av kontanter og kontantekviv. IB	68 328	81 798	86 520
Beh. av kontanter og kontantekviv. UB	81 798	86 520	69 580

Spesifikasjon av kontantbeholdning UB

(Tall i 1.000 kr)	2012	2013	2014
Kontanter og bankinnskudd UB	81 136	85 834	68 805
Bankinnskudd med restriksjoner UB			
Skattetrekkinnnskudd UB	662	685	775
Andre kontantekvivalenter UB			
Beholdning av kontanter mv UB	81 798	86 520	69 580

Styrets årsberetning

Innledning

Helseforetakenes nasjonale Luftambulansetjeneste ANS (Luftambulansetjenesten ANS) ble stiftet 16. januar 2004 og er et heleid selskap av de fire helseregionene i Norge med en 20 % andel på Helse Midt-Norge RHF, Helse Vest RHF og Helse Nord RHF og 40 % andel på Helse Sør-Øst RHF. Selskapet skal bidra til å realisere helsetjenestens samlede målsettinger, herunder "sørge for" ansvaret. Selskapets primære og prioriterte oppgave er å tilby befolkningen luftambulansetjenester og medisinske tjenester hele døgnet gjennom å drive den flyoperative ambulansetjenesten på vegne av de fire regionale helseforetakene.

Luftambulansetjenesten ANS har kontoradresse i Bodø, Tromsø og Trondheim. Den flyoperative virksomheten utføres fra baser spredt over hele landet.

Utvikling og resultat

Luftambulansetjenesten ANS er finansiert gjennom tilskudd fra de fire eierne beregnet ut fra aktiviteten i den enkelte region. For 2014 utgjorde dette 759,7 mill. kr. fra eierne. I tillegg har selskapet hatt refusjonsinntekter på 3,9 mill. kr. Sum inntekter er med det 763,6 mill. kr. Selskapet har lagt bak seg et driftsår med et driftsresultat på 1,6 mill. kr. og et årsresultat på 2,9 mill. kr. Styret foreslår at årsresultatet for 2014 tillegges egenkapital.

Finansielt

Luftambulansetjenesten ANS har ingen låneopptak, verken kortsiktig eller langsiktig. Selskapet har heller ikke inngått noen leasingavtaler.

Fortsatt drift

Årsoppgjøret er avlagt under forutsetning av fortsatt drift. Eierne har vedtatt overføringer til selskapet i henhold til budsjett for 2015.

Driften i selskapet

Følgende større saker var under arbeid ved utgangen av 2014

- Strategiprosess for selskapet.
- Bistand til prosjekt NAWSARH (anskaffelse av nye redningshelikoptre og forberedelse til mottak av disse).
- Dialog med Avinor rundt partenes behov og utfordringer.
- Tilrettelegging for nytt nødnett i helikopter og fly krever mye oppfølging. Det er inngått avtale med begge operatørene, hvor disse stiller med undervisning og utarbeidelse av prosedyrer mellom brukere og AMK-LA sentraler.
- Arbeid med nasjonal standard for kuvøsetransporter i luftambulansetjenesten.
- Anskaffelser av transportkuvøser, ultralydapparater, kapnografer og defibrillatorer.
- Etablering av basefasiliteter for ny ambulanshelikopterbase på Evenes.
- Oppfølging av tiltak etter 22. juli, bl.a. standardiserte rutiner for Flight Following på tvers av regionsgrenser.
- Forberedelser til oppstart av ny anbudsrunde for ambulanshelikoptertjeneste, oppstart nye kontrakter er 1. juni 2018.
- Deltakelse i Helseinspektorens prosjekt Nasjonalt kodeverk for ambulansetjenesten (delprosjekt under hovedprosjektet Prehospital strategisk satsing).
- Selskapet har påbegynt arbeidet med å etablere en nasjonal low-level IFR struktur, og offentlig finansierte GPS-innflygninger til sykehus.

Følgende større saker ble ferdigstilt i 2014

- Gjennomført anskaffelse av helikoptertjenester for ny luftambulansbase på Evenes.
- Standard luftambulansbase helikopter.

- Kommunikasjonsstrategi for selskapet.
- Oppfølgingsrevisjon av miljø- og kvalitetsstyringssystem for selskapet.
- Økonomisk revisjon hos begge operatørene.
- Omorganisering på medisinsk teknisk verksted og ansettelse av en ny rådgiver.
- Planlegging, gjennomføring og evaluering av Øvelse Svalbard.
- Prosjekt «Luftburen ambulanssjukvård» ble avsluttet og Avtale om grensesamarbeid vedrørende ambulansehelikopter ble signert av de norske regionale helseforetakene og seks svenske landsting.
- Helikopterbasene i Bergen og Førde flyttet inn i nye lokaler. Helikopterbasen i Tromsø ble bygget ut.
- Kvalitetsrevisjon for flybasen i Kirkenes, for helikopterbasen i Førde, fly og helikopter hovedkontor Lufttransport AS samt helikopter hovedkontor hos Norsk Luftambulanse AS.
- GPS-innflygninger til sykehusene i Harstad, Mo i Rana og Ålesund. Operatøren gjennomfører arbeidet.

Ambulanseflyene fløy 9967 timer i 2014. Dette er ubetydelig ned (0,02 %) fra toppnoteringen året før hvor det ble fløyet 9988 timer. Produksjonen i 2014 endte på 72 timer over budsjett. Det ble ikke benyttet innleid ekstern ressurs. Tilgjengeligheten var 95,17 %, en oppgang på 0,17 % fra året før. De største enkeltårsakene til utmeldingene er manglende reservekapasitet på besetningsmedlemmer, uforutsette tekniske hendelser og arbeids og hviletidsbestemmelser.

Ambulansehelikoptrene fløy 8311 timer i 2014, mot 8396 timer i 2013 (nedgang på 1,0 %). Dette var 265 timer under budsjett. Tilgjengeligheten i 2014 var høyere enn foregående år hos begge operatører med 97,9 % (opp 0,4 %) på Norsk Luftambulanse AS sine åtte baser, og 95,6 % (opp 0,8 %) på Lufttransport AS sine tre baser. De to primære årsakene til utmeldinger var også i 2014 uventede tekniske hendelser og arbeids og hviletidsbestemmelser. Tilgjengeligheten på 330 skvadronens seks baser var til sammenligning 98,6 % (opp 0,3 %).

Luftambulansetjenesten opplevde et fatalt havari 14. januar 2014. Et helikopter fra Norsk Luftambulanse havarerte på Sollihøgda. Helikoptret traff et kraftspenn og styrtet under landing i forbindelse med en trafikkulykke på stedet. Pilot Bjørn Nergård (52) og anestesilege Anders Nakstad (38) omkom i ulykken, mens redningsmann Sondre Bjartland (52) ble alvorlig skadet.

Ulykken har vært gransket av politiet og av Statens Havarikommisjon for Transport (SHT). Politiet fant i sin etterforskning ingen straffbare forhold, og henla saken i november i fjor. Det er foreløpig ikke klart når rapporten fra SHT foreligger og hva kommisjonens konklusjon rundt årsak er. Det som imidlertid er kjent fra SHTs første undersøkelser, er at helikoptret traff en høyspentledning som gikk i anslagsvis 20-30 meters høyde.

Etter havariet opprettet Norsk Luftambulanse AS umiddelbart en intern tverrfaglig granskningsgruppe, som grundig har gjennomgått ulykken og vurdert forslag til sikkerhetsfremmende tiltak. Gruppens rapport er ferdigstilt og levert til SHT. Luftambulansetjenesten ANS har hatt to møter med SHT i forbindelse med ulykken. Det jobbes kontinuerlig med sikkerhetsfremmende tiltak, og det vil bli spesiell fokus på oppfølging av de sikkerhetstilrådingene som SHT kommer med i sin endelige rapport.

Luftambulansetjenesten ANS bidro gjennom året til utvikling av den medisinskfaglige tjenesten gjennom støtte til flere tiltak, så som kurs i flymedisin og støtte til gjennomføringen av kompetanseheving for luftambulanseleger. Nasjonal samhandling og forankring av selskapets prosjekter sikres blant annet gjennom arbeid i nettverk som operativt forum, medisinsk nettverk og flysykepleiernes baseledermøter. Luftambulansedager ble gjennomført i Tromsø 4. - 5. februar 2014 med stor deltakelse fra både operatører og ansatte i luftambulansetjenesten. Det ble også gitt støtte til utvikling av relevante europeiske standarder (CEN). Selskapet har deltatt aktivt i flere av helseforetakenes utredninger og prosjekter knyttet til beredskap og prehospitaltjenester på ulikt nivå. Dette gjelder bl.a. rapporten Beredskapsmessige forhold Luftambulansetjenesten, og prosjekter i Helse Sør-Øst (Prehospitaltjenester - Styring av luftambulanse og Etablering av én AMK-LA-sentral).

Styret har i 2014 gjennomført 13 styremøter og behandlet 71 saker. Styret har i 2014 bestått av

Daniel Haga, styreleder, Helse Midt-Norge RHF
Tor-Arne Haug, nestleder, Helse Nord RHF
Ingvill Skogseth, styremedlem, Helse Vest RHF
Arild Østergaard, styremedlem, Helse Sør-Øst RHF

Randi Nordtorp Mølmen, styremedlem, Helse Sør-Øst RHF

Ansatte og arbeidsmiljø

Selskapet har ved årets slutt 25 ansatte fordelt på 20 årsverk. Tre ansatte pendler mellom Sør- og Nord-Norge. Sykefravær i 2014 utgjorde 8,2 prosent. Økningen i sykefravær fra 2013 knyttes til langtidssykemeldinger. Det har ikke forekommet arbeidsuhell eller ulykker som har medført personskader eller materielle skader. Selskapet benytter seg av fleksible arbeidstidsordninger der det er mulig for å gi den enkelte ansatte minst mulig belastning i jobbsammenheng.

Likestilling

Gjennom året har selskapets styre bestått av to kvinner og tre menn. Ved årets slutt er seks av 25 ansatte kvinner. Alle seks er heltidsansatte. Begge kjønn er underlagt de samme rammebetingelsene i selskapet. Selskapet er bevisst på ikke å diskriminere i forhold til alder, kjønn, funksjonshemming eller etnisitet.

Det ytre miljø

Luftambulansetjenesten ANS er leietaker for lokaler til egne ansatte i Tromsø, Bodø og Trondheim. Ved samtlige steder forholder vi oss til utleiers system for energi og avfallshåndtering. I Bodø har utleier etablert sjøvarme som oppvarmingskilde. I Trondheim er oppvarming basert på fjernvarme. I Trondheim leveres EE avfall til kommunalt mottak. Medisinsk teknisk utstyr leveres til godkjent mottak for destruksjon.

Luftambulansetjenesten ANS er leietaker også for helikopter- og flybasene. For disse varierer det hvilken type energi utleier har basert seg på. Noen baser benytter fjernvarme fra forbrenningsanlegg, mens andre bruker kun strøm. Ved en del baser er det tatt i bruk varmepumper for oppvarming.

Ved samtlige luftambulansebaser er det etablert sortering av avfall. Risikoavfall behandles i henhold til særlige krav og veiledninger (olje, batteri o.l.). Medisinske avfallsstoffer leveres helseforetakene for destruering.

Operatørene er tilsluttet NOx-fondet og betaler bidrag i forhold til faktiske utslipp. Samtlige maskiner i drift er av nyere modell og med teknologi som er noe mer gjerrig på drivstofforbruk enn eldre.

For å motvirke støyforurensning er innflygingsprosedyrene optimalisert ved kortest mulig operasjon i lav høyde og redusert nedkjølingstid for motorer etter landing.

Framtidig utvikling

Selskapets drift er fullt ut finansiert av eierne. Selskapets organisasjonsform innebærer at eierne er gjensidig ansvarlig for selskapets drift, herunder dekning av eventuelle underskudd. Eierne styrer selv, delvis gjennom sine underlagte helseforetak, i stor grad aktivitetsnivået i tjenesten selskapet er satt til å forvalte.

Daniel Haga
Styreleder

Tor-Arne Haug
Nestleder

Randi Nordtorp Mølmen
Styremedlem

Ingvill Skogseth
Styremedlem

Arild Østergaard
Styremedlem

Øyvind Juell
Daglig leder

Styresak 15-2015 Revisjoner av operatørene

Saksbehandler: Per Magne Tveitane

Vår dato: 16.02.15   Møtedato: 23.02.15

---

1. Bakgrunn/fakta

Selskapet utarbeider et årlig program for alle revisjonsaktiviteter. To revisjoner ble i 2014 utsatt fordi operatøren hadde booket ledende personell til andre oppgaver på de avtalte tidspunktene i november 2014. Totalt er det gjennomført seks eksterne revisjoner på utvalgte lokalisasjoner. Tidligere er det redegjort for resultatet av fire eksterne og tre interne (Styresak 60-2014 Kvalitetsrevisjoner 2014) revisjoner som er gjennomført.

Alle funn etter hver enkelt revisjon blir presentert for daglig leder i form av revisjonsrapport. Daglig leder har ansvaret for å kommunisere videre med den reviderte part i oppfølging og frem til lukking av funn. Revisjoner gjennomføres etter en fast prosedyre og etter prinsipper for revisjon av styringssystemer iht. NS-EN ISO 19011:2011. Hjemmelen for eksterne revisjoner er regulert i avtalene med operatørene hvor Luftambulansetjenesten ANS har rett til å foreta revisjoner av alle systemer, rutiner, regnskaper og aktiviteter forbundet med tjenesten. Dersom revisjoner avdekker avvik, skal disse rettes uten unødig opphold og innen de frister som fastsettes av Luftambulansetjenesten ANS.

2. Revisjonsaktivitet

Eksterne revisjoner

Revisjon av ambulanshelikopterbasen til Lufttransport AS i Ålesund ble gjennomført 13. januar 2015. Den avdekket 15 avvik og tre forbedringspunkter med referanse til avtale om Kjøp av Ambulanshelikoptertjenester med underbilag. Formålet med revisjonen ble nådd, funn ble presentert den reviderte part på avslutningsmøtet og akseptert av selskapet. Det ble sist gjennomført en gjennomgang av kvalitet og sikkerhet ved basen 8. oktober 2009 hvor det ble identifisert 12 funn og hvor revisjonsgruppen påpekte spesielt fem forhold i sin hovedkonklusjon. Denne revisjonen tok ikke stilling til i hvor stor grad denne rapporten er fulgt opp etter fem år, men merker seg at både helseforetak og operatør har arbeidet med de ulike funnene, og at de fleste av forholdene er utbedret. Operatøren gjennomfører ikke systematisk gjennomgang eller revisjon av basen knyttet til kontraktskrav. Flere funn ville ved en slik egenkontroll avdekket de funn som fremkommer i rapporten. Dette knyttes spesielt til personellets kjennskap til og etterlevelse av de kontraktsforpliktelser (oppdatering av kartverk og rutemanual, elektronisk treningsoversikt, kvalifikasjonskrav og iverksettelse av endringsordre) som tilligger operatøren. Flere tidligere avvik fra annen base i 2013 viser at de iverksatte korrigerende tiltak ikke har vært tilstrekkelige for å hindre at tilsvarende avvik oppstår på nytt. Dette gjaldt treningsstatus leger, medisinske trening HCM og medisinsk teknisk utstyr om bord i luftfartøy.

Revisjonstemaet fikk en presentasjon av samarbeidsavtalen som er etablert ved basen og oppsummering etter undersøkelsen knyttet til arbeidsmiljø og basefasiliteter. Svarprosenten ved undersøkelsen gir et representativt svar. 96 % svarer at det generelle inntrykket av arbeidsmiljøet og i vaktsituasjonen er helt greit eller bedre. 57 % mener at miljøet og i vaktsituasjonene har utviklet seg positivt siste året, 39 % angir ingen endring og 4 % negativt. 78 % svarte at basefasilitetene er for små i forhold til dagens behov. Undersøkelsen avdekker også at ansatte ved basen opplever manglede plass, støy og dårlig temperaturregulering inne på basen. Når det gjelder behovet for utbedringer på basen har de ansatte i prioritert rekkefølge påpekt inneklime, treningsrom, møte- og briefingrom, behov for garasje (legebil står ute hele året) og kontorplasser. Ved en anledning sist sommer ble besetningen flyttet til hotell pga. svært høy innetemperatur. Det anbefales at de tre partene arbeider videre med resultatet av miljøundersøkelsen for å utbedre fasilitetene. Spesielt gjelder dette kontorer og briefingrom som er nødvendig for planlegging av oppdrag, at hangar ivaretar de nødvendige flytekniske krav og at besetningen får den nødvendige hvile og søvn.

Revisjon på hovedkontoret til Lufttransport AS knyttet til ambulanshelikopterkontrakten ble gjennomført 14. januar 2015. Den avdekket syv avvik og fire forbedringspunkter med referanse til avtale om Kjøp av Ambulanshelikoptertjenester med underbilag. Formålet med revisjonen ble nådd, funn ble presentert den reviderte part på avslutningsmøtet. Alle tidligere avvik på hovedkontoret i 2013 er lukket. Ved revisjonen ble det avdekket at operatøren bl.a. mangler rutiner for oppfølging og rapportering av endringsordre, manglende oppfølging av kvalifikasjonskrav til fartøysjefer og etterlevelse av egne krav som står beskrevet i deres kvalitetssystem. Operatøren har etablert en rekke nye prosedyrer og beskrivelser etter revisjonen på hovedkontoret i 2013. Kvalitetsavdelingen har gjennomført egenvurdering av selskapets leveranse knyttet til forpliktelsene i Avtale om kjøp av ambulanshelikoptertjeneste med underbilag, men ikke av drift, redningsteknisk og operativ avdeling. Flygersjef orienterte om overgangen til nytt EASA regelverk gyldig fra 28. oktober 2014. Luftfartstilsynet har pga. tekniske problemer ikke utstedt nye godkjenninger (Operations Specification). Alle rettigheter er likevel videreført. Det er i samband med dette utarbeidet nye håndbøker og Quality and Compliance Monitoring Manual, som samsvarer med NS EN-ISO 9001:2008. Det er gjennomført en kundeundersøkelse der selskapet har fått mange gode tilbakemeldinger.

Behandling av avvik og observasjoner

Styret har tidligere (Styresak 60-2014 Kvalitetsrevisjoner 2014) uttrykt at de ser alvorlig på operatørenes manglende evne til å lukke avvik fra kontrakt og er bekymret for alvorlig avvik fra kontrakt knyttet til sikkerhetsnivået i tjenesten. Styret har bedt daglig leder både å følge dette opp, samt vurdere sanksjonsmuligheter i henhold til kontrakt.

Selskapet har på bakgrunn av det som ble avdekket i 2013, innskjerpet kravene til operatørene knyttet til behandling og oppfølging av manglende samsvar. Funn på revisjoner blir presentert på sluttmøte og sendt skriftlig innen 24 timer til den reviderte part. Revisjonsrapporten blir sendt ut innen 14 dager og i rapporten fremkommer det er rekke aktiviteter som skal iverksettes. Kompenserende tiltak skal iverksettes umiddelbart for å sikre at operatøren drifter iht. avtaler med underbilag i tiden fra avvik blir avdekket og endelig lukket. Disse tiltakene skal beskrives og dokumenteres. Operatøren skal gjennomføre analyser for å finne de(n) bakenforliggende årsak(ene). Dette skal sikre at korrigerende tiltak adresserer årsaken til avvik og hindrer gjentakelse. Det er resultatet av analysen som skal fremkomme i den endelige besvarelsen.

En tiltaksplan for korrigerende tiltak meldes tilbake til Luftambulansetjenesten ANS innen to uker etter mottak av revisjonsrapporten. Denne planen skal aksepteres av Luftambulansetjenesten ANS. Korrigerende tiltak, som iverksettes for å fjerne årsaken til avvik, skal være utført og akseptert av Luftambulansetjenesten ANS. Alle korrigerende tiltak skal beskrives, kunne verifiseres og dokumenteres sammen med forbedringsområder innen en avtalt frist, normalt tre måneder.

Ved alle eksterne revisjoner i 2014 er det på åpnings- og sluttmøte påpekt viktigheten av å lukke avvik innenfor de avtalte frister. Forholdet knyttet til operatørens fokus på leveranse og evne til å lukke avvik er påpekt av daglig leder til de respektive ansvarlige ledere for operatørene. Mulige sanksjoner knyttet til alvorlig avvik fra kontrakt knyttet til sikkerhetsnivået vurderes løpende.

3. Konklusjon

Oppsatt revisjonsprogram for 2014 er gjennomført. Det er totalt avdekket 62 avvik og 25 forbedringsområder knyttet til Kjøp av Ambulanshelikopter- og flytjenester.

Erfaringene med eksterne revisjon og fravik fra krav, viser at operatørens må få større fokus på oppfyllelse av leveransen til Luftambulansetjenesten ANS. Ved fremtidig utarbeidelse av anbudsdokumenter bør det vurderes et regime som i større grad gir enklere mulighet for sanksjoner utover beredskapskravene. Revisjonsaktivitetene som er gjennomført i 2014 vil følges opp i 2015, med samme omfang på flere nye lokalisasjoner, se vedlagt Årlig revisjonsprogram 2015 og Revisjonsplan 2015 (vedlegg 1 og 2).

Styret for Luftambulansen ANS inviteres til å fatte følgende vedtak:

- ***Styret tar saken til orientering.***
- ***Styret ber daglig leder orientere styret om resultat av endelig lukking av avvik som etter kvalitets og sikkerhetsrevisjoner i 2014.***
- ***Styret ber daglig vurdere i arbeide med nye anskaffelse om å utrede muligheten for sanksjoner når avvik identifiseres i kvalitets og sikkerhetsrevisjoner.***

Bodø, 16. februar 2015

Øyvind Juell
daglig leder

Til:	Daglig leder Øyvind Juell
Fra:	Kvalitetsrådgiver Per Magne Tveitane
Dato:	16. desember 2014
Emne:	Årlig revisjonsprogram 2015
Kopi:	Rådgivere innen flyoperasjoner, redningsteknisk, kommunikasjon, medisinsk teknisk utstyr, medisin og Leder FKS

Bakgrunn

Luftambulansetjenesten ANS har en egen prosedyre for styring av revisjonsprogram og utførelse av revisjon. Hvert år utarbeides et revisjonsprogram. Dette gir en samlet oversikt over planlagte revisjoner i egen organisasjon og revisjoner av eksterne leverandører. På møte med daglig leder 16.12.14 er innhold og vurderinger knyttet til revisjonsprogram for 2015 drøftet.

Utarbeidelse av revisjonsprogram er utarbeidet med bakgrunn i:

- Gjeldene lover og forskrifter.
- Resultater og erfaringer fra revisjonsvirksomheten i 2014.
- Fora hvor det er behov for fokus og forbedringer. Dette kan være synliggjort i referat, virksomhetsplaner, årsrapporter, Ledelsens gjennomgåelse mm.
- Kvalitetssystem hos underleverandører.
- Arbeidstidsbestemmelser for flygende personell.
- Tema fra stabsmøter eller andre samarbeidsmøter.
- Trender, avviksrapporter i OPSCOM, tilgjengelighetstall og risikoanalyser/forhold skal vurderes når revisjonsområder planlegges
- Balanse mellom interne og eksterne revisjoner.
- Revisjoner skal utføres både i egen virksomhet og av underleverandører selskapet bruker.
- HMS, beredskapsplanverk, miljøplaner og mål.
- Nye eller endrede krav der det er viktig å vurdere samsvar.

Revisjonsprogrammet skal sikre at både kvalitets og miljøstyringssystemet er intakt.

Luftambulansetjenesten ANS er sertifisert iht. EN-ISO 9001:2008 og EN-ISO 14001:2004.

Vurdering

Kvalitetsrevisjon er en systematisk, uavhengig og dokumentert prosess for å finne bevis og vurdere objektivt i hvilken grad revisjonskriterier er oppfylt. Luftambulansetjenesten ANS benytter revisjoner som et av elementene for å oppfylle overordnede styringsbudskap fra selskapets eiere. Revisjon benyttes som metode for å sikre overenstemmelse til eksterne og interne krav. Det er de to siste årene avdekket en rekke funn ved eksterne revisjoner og ved egne lokalisasjoner. Selskapets styre ser alvorlig på operatørens manglende evne til å lukke avvik fra kontrakt, og har bedt daglig leder følge dette tett framover. Det har også uttrykt bekymret for alvorlig avvik fra kontrakt knyttet til sikkerhetsnivået i tjenesten. Styret har bedt daglig leder vurdere sanksjonsmuligheter i henhold til dagens kontrakt.

Interne revisjoner

1. Flykoordineringsentralen i Tromsø leverer tjenester til Lufttransport AS regulert i relevante deler av EASA Part OPS ORO.GEN.110(c) og i Service Level Agreement mellom Lufttransport AS og Luftambulansetjenesten ANS. Sentralen har en egen Driftshåndbok FKS for styring av aktiviteten som beskriver både interne og eksterne krav. Denne oppdateres og aksepteres av flygesjef i Lufttransport AS. FKS er underlagt operasjonell kontroll av Lufttransport AS. Revisjon fra NEMKO AS avdekket i 2014 flere forbedringsområder. Det settes av en dag til gjennomføring av en varslet systemrevisjon ved FKS.
2. Medisinsk teknisk verksted utfører alt vedlikehold og alle reparasjoner av tjenestens eget medisinsk tekniske utstyr som benyttes i luftfartøy. Totalt utgjør dette over 400 enheter. Verkstedet har ansvar for innkjøp og utsendelse av medisinsk forbruksmaterieell (gruppe 1, 2 og 3 utstyr). Aktiviteten omfattes av bl.a. forskriftene om håndtering av medisinsk utstyr, medisinsk utstyr og systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid. Driftshåndbok MTU er en del av selskapets kvalitetssystem og regulerer all aktivitet som gjennomføres ved verkstedet. Det har vært lite tid satt av til å videreutvikle dette. Fra 01.01.14 er det innført en ny forskrift om håndtering av medisinsk utstyr, samt ny forskrift om elektroforetak og kvalifikasjonskrav for arbeid knyttet til elektriske anlegg og elektrisk utstyr. Begge forskriftene har konsekvens for verkstedet. Det er ansatt en ny rådgiver og avdelingen er omorganisert, hvor det er utpekt en stedlig leder. Verkstedet er ombygd, og fått oppgradert inventar. Revisjon fra NEMKO AS i 2014 er varslet på MedTek. Det settes av en dag til gjennomføring av en varslet systemrevisjon ved MedTek.
3. Administrasjonen i Bodø består av både hel og deltidsstillinger, og det er behov for å vurdere samsvar mellom våre krav i egne styringssystem og eksterne krav. Revisjon fra NEMKO AS avdekket forbedringsområder. Det settes av en dag til gjennomføring av en varslet systemrevisjon ved administrasjonen.

Eksterne revisjoner

Luftambulansetjenesten ANS kjøper luftambulansetjenester i beredskap for ca. 800 mill pr/år. Avtale med operatørene gir oss rett til å foreta revisjon av alle systemer, rutiner og aktiviteter forbundet med tjenesten. Revisjonsretten startet ved avtaleinngåelse. Dersom revisjon avdekker avvik fra avtalens krav, herunder krav fra offentlige tilsynsmyndigheter, skal disse rettes uten unødig opphold og innen de frister som fastsettes av oppdragsgiver. Kontrakts- og kvalitetsrevisjoner anses som en hensiktsmessig metode for å måle overensstemmelse mellom krav og samsvar i kontraktene. Erfaringene fra revisjonene i 2013 og 2014, avdekket en rekke avvik og forbedringsområder. Dette var både på systemnivå og lokalt på basene. Flere funn avdekket kontraktsbrudd og at ingen av operatørene hadde system for selv å møte egen leveranse. Operatørene har lagt ned mye tid og ressurser for å rette opp disse funnene, hvor vi som oppdragsgiver har gjort ulik erfaring med deres evne til å lukke avvikene.

Området som skal dekkes består av de tre hovedkontor for operatør, syv ambulansflybaser og 12 helikopterbasen. Luftambulansetjenesten ANS må derfor gjøre et representativt utvalg av disse lokalisasjonene. I 2015 planlegges å revidere operatørers hovedkontor, en ambulansfly- og en helikopterbase hos Lufttransport AS, og en helikopterbase hos Norsk Luftambulans AS, samt oppstart ved en ny ambulanshelikopterbase på Evenes.

Ressurser

Luftambulansetjenesten ANS følger egen prosedyre for styring av revisjonsprogram og utførelse av revisjon. Kvalitetsrådgiver fungerer som revisjonsleder og rådgivere innenfor de ulike fagområdene deltar som fagrevisorer. Flere rådgivere har tidligere erfaring fra revisjonsarbeid, fire fikk eget kurs hos DNV i ISO 19011 i 2013. Det planlegges for at fem medlemmer kan gå kurs i 2015.

Det er satt av midler for å dekke utgifter som påløper ved gjennomføring av revisjoner.

Det vurderes til at organisasjonen har tilgjengelige tid, midler, kompetanse og ressurser til å gjennomføre revisjoner etter oppsatt revisjonsplan.

Ved utvidelse av aktiviteten, bør ressurs spørsmålet vurderes på ny.

Nye eller endrede krav der det er viktig å vurdere samsvar

Det er varslet at både ny NS-EN ISO 9001:2015 og NS-EN ISO 14001:2015 i løpet av 2015. Disse vil ha en overgangsperiode på inntil tre år, standardene vil bli publisert høsten 2015. Dette vil medføre at selskapet må gjøre en oppgradering og tilpasning til de nye standardene. Selskapet må derfor også tilegne seg kompetanse i disse.

Oppsummering

Det gjennomføres interne revisjoner FKS, MedTek og av administrasjon i løpet av første halvår 2015, samt en ekstern revisjon av base Evenes før oppstart 1. mai 2015, hovedkontor Norsk Luftambulans AS og helikopterbase Lørenskog.

Andre halvår revideres Lufttransport AS hovedkontor (fly og helikopter), ambulanseflybase (Gardermoen) og helikopterbase (Brønnøysund).

Forslag til beslutning

Luftambulansetjenesten ANS iverksetter vedlagt revisjonsplan.

Revisjonsplan for Luftambulansetjenesten ANS 2015

1. part-eksternrevisjon (Intern revisjon)

Dato	Reviderte part	Omfang	Revisjonsleder	Fagrevisor
mars	FKS	EASA Part OPS ORO.GEN.110 (c), Service Level Agreement, Driftshåndbok FKS, Håndbok for kvalitet og miljøstyring, egne kvalitets og miljømålsettinger, oppfølging av avvik og hendelser.	PMT	BM
mars	Administrasjon	Håndbok for kvalitet og miljøstyring, oppfølging av Oppdragsdokument 2015 og egne kvalitets og miljømålsettinger, oppfølging av avvik og hendelser.	PMT	-
mars	Medisinskteknisk verksted	Forskriftene om håndtering av medisinsk utstyr, medisinsk utstyr og systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid, Driftshåndbok MTU, Håndbok for kvalitet og miljøstyring, samarbeid med operatører/fagmiljø, egne kvalitets og miljømålsettinger, oppfølging av avvik og hendelser	PMT	PM

2. part-eksternrevisjon (Ekstern revisjon)

Dato	Reviderte part	Omfang	Revisjonsleder	Fagrevisor
april	NLA AS base Evenes	Avtale kjøp Ambulansehelikoptertjenester med vedlegg, lokale samarbeidsavtaler, basehåndbok og oppfølging av MTU.	PMT	RIJ, DH
juni	NLA AS base Lørenskog	Avtale kjøp Ambulansehelikoptertjenester med vedlegg, lokale samarbeidsavtaler, basehåndbok og oppfølging av MTU.	PMT	RIJ, AA
juni	NLA AS hovedkontor	Avtale kjøp Ambulansehelikoptertjenester med vedlegg, oppfølging fra tidligere revisjoner og kontaktmøter.	PMT	RIJ, MH, DH
sept.	Lufttransport AS base Ålesund	Avtale kjøp av Ambulanseflytjenester med vedlegg, lokale samarbeidsavtaler, Driftshåndbok og oppfølging av MTU.	PMT	BM, AA
sept.	Lufttransport AS hovedkontor	Avtale kjøp av Ambulanseflytjenester med vedlegg, oppfølging fra tidligere revisjoner og kontaktmøter. Arbeids og hviletid,	PMT	BM, MH
nov.	Lufttransport AS base Brønnøysund	Avtale kjøp Ambulansehelikoptertjenester med vedlegg, lokale samarbeidsavtaler, Driftshåndbok og oppfølging av MTU.	PMT	RIJ, RM, DH
nov.	Lufttransport AS hovedkontor	Avtale kjøp Ambulansehelikoptertjenester med vedlegg, oppfølging fra tidligere revisjoner og kontaktmøter.	PMT	RIJ, MH
11.15	Lufttransport AS hovedkontor	Økonomisk revisjon iht. Avtale kjøp av Ambulanseflytjenester punkt 5.12.2 og Ambulansehelikoptertjenester punkt 5.13.2.	Per Åge Hansen ¹	MH, PMT
11.15	NLA AS hovedkontor	Økonomisk revisjon iht. Avtale kjøp av Ambulansehelikoptertjenester punkt 5.13.2.	Per Åge Hansen	MH, PMT

¹ Innleid revisjonsleder fra BDO AS